

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Fredag 2. november 2012 kl. 09:15 – 11:30.

Møterom 546

Til stede:

Prodekan Knut Martin Tande (leder)

Thomas Eeg (a) – vara for Hilde Hauge

Erik Monsen (a)

Maria Veia Lund (b)

Nina Østensen (c)

Erling Ravnanger (d)

Kaja Harms (d) – vara for Hilde Fjærtøft Jansen

Forfall: Hilde Hauge

Hilde Fjærtøft Jansen

Sekretær: joanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 4. desember 2012, kl. 09:15, rom 546 (rommet booket til kl 13:00)

Sak 66-12	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 9.oktober. Godkjent på sirkulasjon 15. oktober 2012. OBS – ekstern link – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: - JUS281-2-A Comparative Constitutional Law: Oppdatere litteraturlisten - JUS262-2-A Trygderett: Hjelpemidler til eksamen - JUS113 Kontraktsrett I Litteraturlisten - Redaksjonell endring i retningslinjer for utregning av obligatorisk deltakelse Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til joanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/styrer-og-utvalg-ved-det-juridiske-fakultet/studieutvalget/innkallinger-og-protokoller-2012
3	Tverrfakultære program . Oversendelse av retningslinjer fra UiB
4 (Orienteringssak i møtet)	Til neste møte i studieutvalget møter rådgiver Bjug Olav Bøyum fra Studieadministrativ avdeling. Han ønsker - å orientere om Studiekvalitetsbasen http://www.uib.no/studiekvalitet/evalueringar-analysar/studiekvalitetsbasen - å få belyst fagmiljøenes erfaringer med evaluering – «hvilke tiltak og former som fungerer best, er det noen miljøer som har særlige opplegg som gir gode resultater og så videre. Prosessen skal [...] munne ut i ny dokumentasjon på nettsidene i form av maler, veiledninger og eksempler på evalueringsmetoder, til bruk i kursopplegg og utvikling sentralt og lokalt.» (E-post fra Bøyum 31. oktober 2012) Studieutvalgets medlemmer forbereder seg på besøket ved å innhente informasjon fra sine respektive grupper/miljøer.
67/12	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Programsensorrappport om etikkundervisningen i rettsstudiet. Jf. SU-sak 48/12 – 5 28. august 2012. Notat fra administrasjonen. Rapporten i separat vedlegg.

SU uttaler

Utvalget er tilfreds med at rapporten integreres i den pågående programevalueringen.

Utvalget slutter seg til en målsetning om å integrere etiske aspekter mer konkret i undervisningen.

Utvalget ser en utfordring i å skape felles arena og helhetlig forståelse blant vitenskapelige med hensyn til hva etikk innebærer (i rettsstudiet) og hvordan etikk, metode og verdier skal integreres i læringsmål og undervisning.

Utvalget peker på egnete arenaer:

- Fellesmøter for emneansvarlige pr studieår
- Årsplan for undervisning
- Fakultetsseminiar

Utvalget peker på strategier:

- Et naturlig sted å starte er å identifisere etiske spørsmål knyttet til konkrete fag/emner med målsetning å synliggjøre sammenhengen mellom jus og etikk. Ansvarer ligger på de enkelte emneansvarlige, men faglig ledelse må støtte gjennomføringen.
- Etikkursets innhold og plassering i studiet bør drøftes: Er det for stort fokus på yrkesetikk, kommer kurset på riktig tid i studiet, trenger vi egne etikkurs på flere stadier i studiet?
- Overfor lærere tar vi sikte på en fase med orientering om og kartlegging av konkrete muligheter for implementering, og en for implementering av etikk som integrert – ikke nødvendigvis eksplisitt – del av læringsmål som må komme til uttrykk i undervisningen.

Vedtakssaker**Sak 68-12**

Ordgrenser i skriftlige arbeider. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 4-1 nr 2. [Notat](#) fra administrasjonen.

Vedtak

1. Ordgrensen i arbeidsgruppeoppgaver settes til

- a. 1000 ord på første studieår.
- b. 1500 ord på andre studieår.
- c. 1750 ord på tredje studieår.

Ordgrensen er veiledende.

Arbeidsgruppeledernes kommentering skal gjelde alt innenfor ordgrensen.

Utover ordgrensen kommenteres så langt den tilmålte tiden rekker.

Kursansvarlig skal sikre at oppgaven som gis er innrettet slik at en god besvarelse kan skrives innenfor ordgrensen og innenfor de tidsrammene som er til disposisjon.

2. § 4-1 nr 2 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, skal lyde slik:

I oppgave med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen.

Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på fusk.

- a) For masteroppgaver vil overtredelse av ordgrensen føre til underkjennelse av oppgaven. Den må da omarbeides og leveres igjen et senere semester.
- b) For obligatoriske kursoppgaver vil overtredelse av ordgrensen føre til underkjennelse av besvarelsen. Besvarelsen kan ikke leveres om igjen og eksamensretten bortfaller.

3. Endringen gjøres gjeldende fra og med første kurs som *begynner* i 2013.

JSU har levert [merknad](#) til protokollen.

Sak 69-12

Instruks om oppgåvegjeving og sensur. [Notat](#) fra administrasjonen.

Vedtak

1. Instruksens tittel endres til Instruks om oppgåvegjeving og sensur for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen
2. Instruksens andre ledd endres som foreslått og skal lyde:

Eit utkast til oppgave skal leggjast fram for oppgåveutvalet seinast to veker før prøven skal haldast, og oppgåva skal vera endeleg fastsett seinast ei veke før oppgåva skal gjerast kjend, eller prøva skal haldast. Eventuelle endringar i høve til utkastet skal leggjast fram for

oppgåveutvalet før oppgåva blir endeleg fastsett.

Sensorrettleiinga skal ikkje utarbeidas før studentane har løyst oppgåva på tilnærma eksamensvilkår. Ei momentliste til vurderinga bør vera tilgjengeleg for studentane etter at dei har løyst oppgåva, før dei gjer greie for erfaringane sine for utvalet.

Oppgåveutvalet skal spesielt kontrollere at oppgåvene er formulerte klårt og eintydig med tanke på fagleg innhald og form for oppgåvesvar, jf. [retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet](#).

Sak 70-12

Karaktersetting og normalfordeling. Retningslinjer for karakterfastsetjing i masterstudiet. [Notat](#) fra administrasjonen

Vedtak

1. Tittelen endres til Retningslinjer for karakterfastsetjing i integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
 2. Retningslinjenes punkt 2 skal lyde:
 - a. Målsetjinga om normalfordeling av karakterar skal ikkje leggjast til grunn i sensuren eller i nivåkontrollen.
 - b. Karakterane skal fastsetjast ut frå dei kvalitative kriteria som er vedtekne.
 - c. Verkemidla for å oppnå ei fordeling innanfor nomalsjiktet er
 - i. kriteria for karaktersetjing
 - ii. tenleg oppgåveutforming
 - iii. gode sensorrettleiingar
 - d. Der verkemidla nyttast for å endre eller justere karakternivået, skal dei berre nyttast for store grupper og på lang sikt.
 3. Sensorer og nivåkontrollører skal informeres spesifikt om presiseringen og at det i sensuren ikke skal tas sikte på normalfordeling innenfor en kommisjon, en eksamen, et kull eller en annen enhet.
-

Sak 71-12

JUS114 Juridiske metode: Ny hovedlitteratur. Henvendelse fra emneansvarlig Erik Monsen: «Jeg søker med dette SU om å få endret anbefalt litteratur i JUS114 til min bok "Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk". Boken vil bli utgitt i god tid før kursstart. Siden boken ikke er utgitt, legger jeg ved andrekorrektoren.

Jeg arbeider med fornying av oppgavesett til kurset, og tar sikte på å lage oppgaver som inviterer studentene til å lese også annen litteratur enn ovennevnte.»

(Manuset kan fås til gjennomsyn ved henvendelse til mitt kontor – 708)

Gjeldende hovedlitteratur:

- Mads Henry Andenæs: Rettskildelære, Oslo 2009, 2. utgave, kap. 1 – 18 og 20 - 22
 - Knophs oversikt over Norges rett, 2009, 13. utgave, §§ 1 og 2
 - Magnus Aarbakke: Harmonisering av rettskilder, i TfR 1966 s. 499-518
 - Hans Petter Graver: I prinsippet prinsipiell – om rettsprinsipper, TfR 2/2006 s. 189-221
 - Nils Nygaard: Rettsgrunnlag og standpunkt, Bergen 2004, 2. utgave, kap. 2, 3 og 4
-

Vedtak

Dersom boken faktisk foreligger senest fire uker før kursstart, skal prodekanen godkjenne den som ny hovedlitteratur i JUS114 Juridiske metode fra studieåret 2012/2013. Kursansvarlig varsler

Sak 66/12 – 3

Fakultetene
Studentparlamentet
Studieadministrativ avdeling

Referanse
2012/4881-HIB

Dato
11.10.2012

Reviderte retningslinjer for tverrfakultære program

Universitetsstyret behandlet Utdanningsutvalgets forslag til reviderte retningslinjer for tverrfakultære program i møtet 27.9.2012 (sak 55/2012). Følgende ble vedtatt:

Universitetsstyret tar de reviderte retningslinjene til orientering og vil understreke betydningen av tverrfakultære programmer.

Vi viser til saksforelegget og til de vedlagte retningslinjene.

Studieadministrativ avdeling vil følge opp vedtaket i sitt arbeid med kvalitetssikring av studiene og studiekvalitetshåndboka.

Vennlig hilsen

Kari Tove Elvbakken

Hilde Hvidsten Bretvin

Vedlegg
Sak 55/12 med vedlegg

Retningslinjer for utarbeiding og drift av tverrfakultære program

Vedtatt av utdanningsutvalget 9.5.2012. Lagt fram i universitetsstyret 27.9.2012

1. Utarbeiding av nye tverrfakultære studietilbud

Alle studieprogram skal vere forskningsbasert. Initierting av nye program kan gjerast av interne fagmiljø og eksterne miljø/ samarbeidspartnarar. I samråd mellom deltakande fakultet skal det fastleggast kva fakultet som skal ha administrativt ansvar.

Den vidare godkjeningsprosessen kan delast i to fasar. I den første fasen skal det utarbeidast skisse til studieplan, estimerte ressursvurderingar og forslag til dimensjonering. Dette skal leggast ved administrativt ansvarleg fakultet si Utdanningsmelding ved innmelding om ønske om oppretting av nye studieprogram. Etter godkjenning i Universitetsstyret inntretr fase to, med oppretting av representativt programstyre og frist for endeleg studieplan før utlysing neste studieår, jamfør beskrivelse av prosessen og krav til innhald i studieplanane i kap. 12 i handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia.

2. Ressursvurderingar

Saman med forslag til studieplan for eit tverrfakultært program skal det utarbeidast overslag over ressursbehov for undervising, rettleiing og vurdering (eksamensarbeid). Overslaget skal utarbeidast i form av berekna arbeidstimar med utgangspunkt i studieplanen og eit stipulert studenttal. I tillegg kjem timar til fagleg koordinering og evt. behov for auka administrasjon. Dersom det er behov for ekstraressursar til drift av programmet og/eller enkeltemne, bør det takast opp i budsjettprosessen av administrativt ansvarleg fakultet.

Fagleg ansvar for dei enkelte emne skal fastleggast i studieplanen. Det fakultetet som emnet sorterar under, har budsjettansvar for emnet og blir kreditert resultat-budsjettet. Dersom fleire institutt gir undervising i eit emne, er hovudregelen at oppgjeret mellom partane skjer ved fordeling av studiepoengproduksjon. Partene kan eventuelt bli samde om ein økonomisk kompensasjon.

3. Styringsstruktur

Administrativt ansvarleg fakultet oppnemner i fase 2 eit programstyre der representantar for samarbeidsmiljøa og studentar er med. Det bør vere ein fagleg ansvarleg for programmet som er leiar for programstyret. Fakultetet/ instituttet stiller til rådvelde nødvendig administrativ kapasitet.

Dei institutta/ fakulteta som deltar i dei tverrfaglege programma skal være representert i programstyret. Medlemmene pliktar å jevnleg rapportere om møta i styret til leiinga ved eige institutt/ fakultet. Programstyremedlemmene har særskilt ansvar for å forankre programmet i drifta ved instituttet.

Programstyret har ein rådgjevande funksjon overfor institutt og fakultet når det gjeld planar for emne og program. Programstyret har vidare ansvar for å drive programmet, noko som inneber:

- Kvalitetssikring i samsvar med retningslinene i handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia
- Planlegge og koordinere undervising
- Syte for oppfølging av studentane
- Lage plan for evaluering av emner og programmet i samsvar med pkt 9 i handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia
- Foreslå programsensor
- Oppdatering av studieplanar

- Syte for at det blir utarbeidd tilbod om og avtalar om delstudium i utlandet som er innpassa i programmet
- Gje informasjon til studentar og samarbeidande fagmiljø

Emne som inngår i fleire program stiller store krav til timeplanlegginga og det bør takast sikte på å leggje ein fast time- og eksamenplan, særleg for dei obligatoriske emna. I emne der det er ledige plassar kan andre studentar enn dei som er opptekne til programmet fylgje undervisinga.

4. Forpliktelsar

Gjennom deltakinga i programmet er samarbeidsfakulteta forplikta til å gje undervisning etter fastlagt syklus i dei emna som inngår i studieplanen for heile programperioden. Samarbeidet kan seiast opp med verknad for neste opptakskull etter vedtak om nedlegging i Universitetsstyret året før. Miljø som ønskjer å trekke seg frå samarbeidet må gje melding om dette i god tid før ansvarleg fakultet melder ønskje om nedlegging i samband med Utdanningsmeldinga 15.04, det vil seie innan 1. oktober året før.

I Kvalitetshandboka kap. 12, går det fram at programstyret/ fakultetet syte for at studentar som allereie er opptekne på programmet får fullføre dette.

Talet på studieplassar og utlysing gjennom Samordna opptak, blir vedtatt av Universitetsstyret. Samarbeidspartane er forplikta til å gje undervisning til fastsett studenttal i dei emna og spesialiseringar som inngår i programma.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 67/12 – 1**Programsensorrappport om etikk i rettsstudiet****Rapporten**

Programsensorene Nils Terje Dalseide og Petter Asp leverte en rapport om etikkundervisningen i rettsstudiet. Rapporten har tittelen «Noen synspunkter på etikkundervisningen» og er datert 28. mai 2012. Rapporten ble presentert som orientering til Studieutvalget i møtet den 28. august 2012 (sak 48/12 – 5) og det ble forespeilet at den skulle komme som drøftingssak i møtet i september. I stedet kommer den nå. Den vedlegges separat.

Rapporten er disponert slik:

- I. Innledning
 - 1. Bakgrunn
 - 2. Mandatet
- II. Noen utgangspunkter for opplegget og for innholdet i undervisningen i etikkfaget i jusstudiet
 - 1. Hvorfor er kunnskaper, ferdigheter og holdninger innenfor etikk viktig for juridiske kandidater i dag og i framtiden?
 - 2. Noen utviklingstrekk ved etiske normer
 - 3. Målet med formidling av etiske normer
 - 4. Grovskisse
 - 5. Metodikk
- III. Särskilt om relationen mellan inskolning i juridikens eller rättens kultur eller särart og förståelse för etikens plats i juridiken
 - 1. Inledning
 - 2. Inskolning i kulturen eller särarten vs. förståelse för särartens gränser
 - 3. Ytterligare aspekter att beakta
- IV. Litteratur og læremidler

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 68/12**Ordgrense i skriftlige arbeider**

Sak 63/12 – 6 og 63/12 – 7 fra Studieutvalgets møte den 8. oktober 2012, se vedlegg 1

Forholdet reguleres i § 4-1 nr 2 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen:

§ 4-1 Krav til selvstendighet og kildehenvisning

[...]

2. I oppgave med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen

a) Overtredelse av ordgrensen kan føre til underkjennelse av besvarelsen.

b) Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på fusk.

Begrensning i antall ord skal ivareta flere hensyn: Det skal trene studentene i å spisse/poengtere sin framstilling, det skal indikere hvilken arbeidsmengde som tilsiktes, det skal gjøre oppgaven forutsigbar og overkommelig for sensorer/rettere/kommentatorer, også medstudenter som kommenterer.

For å illustrere: Notatet her inneholder 6751 ord.

Masteroppgaver

For masteroppgaver er ordgrensen regulert i emnebeskrivelsen:

For masteroppgave på 30 (60) studiepoeng er veiledende ordgrense 12 000 (30 000) ord. Oppgaver over 15 000 (37 500) ord blir ikke sensurert. Fot- og sluttnoter skal medregnes i ordgrensen. Forord, forside, innholdsfortegnelse, registre, litteraturliste og vedlegg medregnes ikke. Besvarelser som avvises som følge av overskridelse av ordgrensen, må omarbeides og leveres et senere semester. Det gis ikke ekstra veiledning ved slik omarbeidelse.

Ordgrensen i masteroppgaver er ikke omstridt eller problematisk.

Obligatoriske kursoppgaver

For obligatoriske kursoppgaver er ordgrensen angitt på selve oppgaven. Grensen er absolutt og besvarelser over ordgrensen underkjennes, jf. vedtak i Studieutvalget 18. januar 2006, i sak 47-05/06:

1. Kursansvarlig setter ordgrense/tegn grense for obligatorisk oppgave/hjemmeeksamen.
2. Studenten noterer antall ord/tegn på forsiden av oppgaven, og dette kontrolleres etter innlevering. Er grensen overskredet, skal oppgaven ikke godkjennes.
3. Studieutvalget ber om at det arbeides videre med løsninger for elektronisk innlevering av obligatoriske oppgaver/hjemmeeksamen.

Vedtaket punkt 2 andre ledd har ikke vært tilfredsstillende ivaretatt i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen – jf. formuleringen: «Overtredelse av ordgrensen kan føre til underkjennelse av besvarelsen.» Det søkes endret i forslaget her.

Forgående studieår var ordgrensene satt sånn:

JUS111 Forvaltningsrett I 2500

JUS112 Arve- og familierett	2500
JUS113 Kontraktsrett I	3000
JUS114 Juridiske metode	HAR IKKE OBLIGATORISK KURSOPPGAVE
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner	2500
JUS122 Erstatningsrett	3000
JUS123 Forvaltningsrett II	2500
JUS124 Tingsrett	2500
JUS131 Kontraktsrett II	3000
JUS132 Pengekravsrett	3000
JUS133 Rettskilde- og metodelære	3000
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	HAR IKKE OBLIGATORISK KURSOPPGAVE
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	3000
JUS241 Strafferett	4000
JUS242 Rettargang	4000
JUS243 Allmenn formuerett	3000

Arbeidsgruppeoppgaver

Arbeidsgruppeoppgaver har i dag en anbefalt ordgrense på 1000 ord for 1. og 2. studieår og 1500 ord for 3. studieår. Det er ikke knyttet noen sanksjoner til overskridelse. Kommenteringen skal imidlertid begrenses til de første 1000, respektive 1500, ordene.

Det er problematisk å avgrense kommenteringen: For det første er det ikke synlig i besvarelsen om og eventuelt hvor den overskrider ordgrensen. For det andre er det et poeng å kommentere helheten i besvarelsen; det poenget går tapt der kommenteringen slutter før slutten er nådd. Situasjonen nå er at en del arbeidsgruppeledere kommenterer lengre besvarelser, mens andre avslutter etter ca ordgrensen. Studentkommentering står overfor de samme utfordringene – heller ikke de kan se om eller hvor en besvarelse overskrider ordgrensen.

Det foreligger forslag om at ordgrensen utvides til hhv 1250 og 1750 ord. Hensynet er at det er vanskelig å få til fordypning innenfor eksisterende grenser.

Opprinnelig lå flere hensyn bak ordgrensen^{1, 2} (gjengitt i tilfeldig rekkefølge):

- Den skulle signalisere hvilket omfang besvarelsen skulle ha, herunder hvilket nivå av fordypning som var forventet.
- Den skulle regulere arbeidsgruppeoppgavenes andel av den totale arbeidsmengden i kurset, og indirekte selvstudienes andel av arbeidsmengden, noe som i sin tur var pedagogisk begrunnet.
- Den skulle virke til å lede studentene til å avklare hva som er den sentrale/interessante problemstillingen, ettersom det ikke ville være rom for å skrive om noe utenforliggende. I forlengelsen av dette skulle det også innøve hos studentene en poengtert og klar framstillingsmåte.
- Den skulle regulere kommentatorenes arbeidsmengde. Denne kan rett nok reguleres separat, ved at kommenteringen begrenses til en viss mengde tekst. Dette er likevel uheldig, ettersom

¹ Ordgrensen var opprinnelig satt til 600 ord i prosessen med utarbeidelse av studiemodellen. Etter prøveskriving ble den økt til 700. Senere er den økt til dagens grense på 1000 og 1500 ord.

² Bekreftet av Lars Skjold Wilhelmsen pr e-post 25. oktober 2012.

nettopp helheten i besvarelse – slutten medregnet – bør være et sentralt moment i vurderingen/kommenteringen.

Det kan være grunn til å spørre om disse hensynene fortsatt skal tillegges samme vekt – og hvordan de eventuelt skal vektas mot hensynet til fordypning og mer plasskrevende analyser.

Arbeidsgruppelederne skal kommentere inntil ordgrensen, men erfaringsmessig er det en del av dem som kommenterer lengre besvarelser enn det ordgrensen tilsier. Vi kan tenke oss at økt ordgrense vil gi tilsvarende økning i overskridelsene – det vil gi arbeidsgruppelederne en uforholdsmessig stor arbeidsbyrde. I denne forbindelsen bør vi rette mer oppmerksomhet mot hva arbeidsgruppelederne formidler: Det er viktig at de formidler respekt for ordgrensen og forståelse av hensynene bak, og ikke signaliserer «jo mer jo bedre» - dersom altså ordgrensen anses som et pedagogisk og faglig virkemiddel.

Under arbeidet med saken her, ble det rettet en henvendelse til arbeidsgruppelederne, der de fikk anledning til å kommentere momenter fra notatet. Det kom ikke mange merknader, men én var veldig tydelig på at det utelukkende er hensyn til kommentatorene som begrunner ordgrensen – studentene må få skrive så langt de vil – «ordgrensen er ofte til hinder for å skrive gode besvarelser». På den annen side er det også kommentert at de aller fleste besvarelsene holder seg innen ordgrensen, og at forklaringen oftest ligger i oppgaven når ordgrensen unntaksvis overskrides.

En gruppeleder anser at obligatoriske ordgrense er fornuftig ettersom det forbereder studentene på tilsvarende begrensinger i kursoppgaven og på eksamen. Det framstår som vanligst at hele besvarelsen kommenteres selv om den er for lang.

Det har kommet to kommentarer til det konkrete forslaget om utvidelse av ordgrensen – der frarådes utvidelse:

[...] For det første fordi den er relativt uproblematisk, men også fordi den har en opplærings- og preventiv effekt. Å kun skulle forholde seg til en ordgrense eller tidsbegrensninger på obligatoriske kursoppgaver og eksamen, der man ikke har veiledning underveis, kan være problematisk.

Jeg ser poenget ditt i forhold til kommentering, men mener det vil gjøre mer skade enn nytte å utvide ordgrensen. Da blir det i langt større grad behov for at gruppeleder må bruke tid på å påpeke for lange oppgaver og komme med forslag til nedkutting enn før. Den tiden bør brukes på fag og metode.

Og:

[...] det er en veldig god ide å øke ordgrensen, det er nesten umulig å skrive en god oppgave innenfor 1000-ordsgrensen på 1. studieår. [...] når jeg forteller at ordgrensen er en trening i å bli ferdig på eksamen så pleier de å disiplinere seg.

Tilbakemeldingene er altså ikke entydige – og antakelig gjenspeiler de også en lite ensartet oppfatning av arbeidsgruppeoppgavens rasjonale. Det framstår som nødvendig å foreta en samlet vurdering av arbeidsgruppeoppgaver – både med hensyn til hva vi vil med dem og hvordan målet best kan nåes. I alle fall må vi sørge for at hensynene er formidlet tilfredsstillende til alle aktørene – inkludert de studentene som skal skrive besvarelsene. Her må kursansvarlige være sentrale aktører, og problemstillingene av typen «hva vil vi med arbeidsgruppeoppgavene» og «hvordan når vi best denne målsetningen» gitt «gjeldende rammebetingelser».

Dette innebærer at vi i denne omgangen nøyer oss med å ta stilling til spørsmålet om hvorvidt ordgrensen bør økes til hhv 1250 ord for 1. og 2. studieår og 1750 ord for 3. studieår. Arbeidet med

de mer grunnleggende spørsmålene må organiseres som et eget tiltak eller prosjekt med faglig ledelse.

Videre kan vi ta stilling til spørsmålet om endring av bestemmelsene om sanksjoner i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, det anses å være en ren formalitet siden vedtaket allerede foreligger (SU januar 2006).

Konkret om sanksjoner:

Masteroppgaver

Det er ikke noe som tyder på at det er behov for andre sanksjoner enn dem vi har: Masteroppgaven *avvises* hvis den overskrider ordgrensen. Den er da ikke levert inn, og reglene om ny innlevering kommer ikke til anvendelse. Den kan følgelig leveres inn neste semester (eller samme semester hvis det kan skje innen den ordinære fristen) med de nødvendige omarbeidelser.

Obligatoriske kursoppgaver

Det bør inntas i § 4-1 andre ledd at obligatoriske kursoppgaver som overskrider ordgrensen, skal underkjennes. Punkt 2 andre ledd i Studieutvalgets vedtak i sak 47-05/60 er entydig: «Er grensen overskredet, skal oppgaven ikke godkjennes.» Kontrollen tenkes gjennomført ved at det tas stikkprøver ved levering. Rettere som reagerer på lengden på en besvarelse, kan be om å få den kontrollert særskilt – dette informeres det allerede om ved utsendelse av besvarelser til retting.

Arbeidsgruppeoppgaver

Vi kan vanskelig tenke oss at det knyttes direkte sanksjoner (for eksempel i form av underkjenning) til overskridelsene av ordgrensen i arbeidsgruppeoppgaver – helt enkelt fordi det ikke er mulig å kontrollere alle. Det mest nærliggende vil være å videreføre dagens ordning med at arbeidsgruppeleder selv avgrenser sin kommentering.

På litt sikt kan det være mulig å få automatisk ordrapportering i Kark, men en slik funksjonalitet foreligger ikke nå. (Kark har ordtelling – som dessverre avviker fra ordtellingen i word – men ingen ordning for å «varsle» om – alternativt sperre for – tekster som går utenfor grensen.)

Forslag til vedtak:

1. Ordgrensen i arbeidsgruppeoppgaver økes til 1250 ord for første og andre studieår, og 1750 ord for tredje studieår.
2. Endret andre ledd i § 4-1 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen:

I oppgave med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen.

Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på fusk.

- c) For masteroppgaver vil overtredelse av ordgrensen føre til underkjenning av oppgaven. Den må da omarbeides og leveres igjen et senere semester (eller samme semester dersom det kan gjøres innen ordinær frist).
- d) For obligatoriske kursoppgaver vil overtredelse av ordgrensen føre til underkjenning av besvarelsen. Besvarelsen kan ikke leveres om igjen og eksamensretten bortfaller.

- e) For arbeidsgruppeoppgaver begrenses kommenteringen til ordgrensen så langt det praktisk lar seg gjøre³.

³ Det tas sikte på tekniske løsninger som gjør det lettere å avdekke ordgrensen.

Vedlegg 1

6 Ordgrense i arbeidsgruppeoppgaver. Bør ordgrensen utvides? Krav og forventninger om å gå i dybden i materialet, særlig i teorioppgaver, tilsier en økning. Argument imot er hensyn til kommentering. Anbefalt ordgrense pr i dag er 1000 ord for 1. og 2. år og 1500 for tredje år (SU 66-09/10).

SU uttaler Ordgrensen i arbeidsgruppeoppgaver må sees i sammenheng med faglige forventninger om fordypning. Forholdet mellom «gjennomgått i kurs» og eksamensoppgaver bør avklares.

Ordgrensen må også sees i sammenheng med mulighetene for kontroll og sanksjonering, og følges opp med informasjons- og holdningsarbeid overfor kursansvarlige og arbeidsgruppeledere.

Konkrete forslag behandles videre sammen med sak 7 under.

7 Sanksjoner ved overskridelse av ordgrense. Arbeidsgruppeoppgaver blir kommentert bare til ordgrensen. Masteroppgaver blir ikke sensurert hvis de overskrider ordgrensen. Obligatoriske kursoppgaver reguleres bare av den alminnelige regelen i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 4-1 nr 2: I oppgave med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen

SU uttaler

- a) Overtredelse av ordgrensen kan føre til underkjennelse av besvarelsen.
- b) Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på fusk.

Det er ønskelig med klarere signaler til rettere av obligatoriske kursoppgaver for hvordan overskridelse av ordgrense i obligatorisk kursoppgave skal håndteres.

Neste møte får seg forelagt forslag til endring av § 4-1 nr 2 Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. Regelen skal opplyse om ordgrenser i masteroppgaver, obligatoriske kursoppgaver og arbeidsgruppeoppgaver, hvorvidt ordgrensene er veiledende eller absolutte, samt om følger av overskridelse av ordgrensen. Gjeldende sanksjon overfor feil oppgitt antall ord, beholdes.

Merknad til protokollen fra JSU/Ravnanger:**Mine bemerkninger.**

Jeg mener å huske at det var flere forbehold som skulle tas med i dette vedtaket.

Ut fra dagens forhold, skriver studentene jevnt over mer enn hva de skal på arbeidsgruppeoppgaven. Det er derfor forsvarlig med en øking av ordgrensen. Men det må også tas et forbehold, om at dette vedtaket ikke er en invitasjon til de kursansvarlige til å lage mer omfattende oppgaver enn tidligere, noe som igjen ville sprengre ordgrensene.

Etter min mening har kursansvarlig ansvaret for å se på den totale arbeidsbelastningen på hvert kurs. Dette vedtaket er derfor ikke å oppfatte som et ønske om at arbeidsmengden økes.

Det er ønskelig med variasjon i studieopplegget. Studentutvalget og Studentparlamentet ved Universitet i Bergen har lenge vært forkjempere for variasjon i studiet og prøvingsarbeidet.

Det må også være tid til diskusjoner og oppgaveløsning i kollokvier, slik at arbeidsgruppeoppgavene ikke må være for tidskrevende. De fleste studenter setter pris på lesetid, for at en blant annet skal være godt forberedt til arbeidsgrupper og storgrupper. Flere omfattende arbeidsgruppeoppgaver kan medføre at det blir mindre tid til denne formen for studier.

Det kan blant annet nevnes at det på andre studieår er et krav om muntlig presentasjon i faget Norske og internasjonale rettslige institusjoner. Det er uheldig hvis omfattende arbeidsoppgaver skal sette begrensinger for slike typer arbeid.

Det må også tas hensyn til kommenteringen av besvarelsene. Fra mitt ståsted er det ikke ønskelig med å uttynne kommentarene fra fakultetsansatte og medstudenter.

Det er også viktig å ta hensyn til gjennomgangen på arbeidsgruppene. Hvis det lages for omfattende arbeidsgruppeoppgaver, slik det kan være en fare for med økningen på andre studieår, kan det være fare for at ikke hele oppgaven blir gjennomgått på arbeidsgruppene. En økning fra 1000 til 1500 ord er en vesentlig endring. Dette argumentet gjør seg også gjeldene på tredje studieår, hvor det er gjennomgang av arbeidsgruppeoppgaver som er utgangspunktet for undervisningen

Bergen 7. november 2012.

Erling Kr. Ravnanger.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 69/12**Instruks om oppgåvegjeving og sensur for mastergraden.**

Hovedtema her er bestemmelsene om studentmedlemmenes rolle og hvor/når sensorveiledningen kommer inn i arbeidet.

Slik det nå er, vil «moment til vurderinga (sensorrettleiing)» være kjent for studentrepresentantene når de skal prøveløse oppgaven – jf. Pkt 1.2 andre ledd. På den måten bortfaller en vesentlig del av poenget med studentenes arbeid med løsning av oppgaven – når sensorveiledningen er kjent blir deres forutsetninger veldig ulikt eksamensvilkår.

På den annen side er det vesentlig å unngå at studentene (eller andre i utvalget) ser prøveløsing som en test på studentrepresentantenes kunnskaper.

Studentenes mål skal være å vurdere om oppgaven er egnet til å løses på eksamensvilkår, om den er klar og entydig, om omfanget er rimelig i forhold til tiden som er til disposisjon og om det som kreves faglig er innenfor kursets læringsmål. Oppgaveformen skal være kjent (fra kursundervisningen) for studentene som skal ta eksamen. Det bør imidlertid ikke være krav om at oppgavens tema skal være gjennomgått i kurset.

Gjennomgangen av studentenes erfaringer etter prøveløsningen skal ikke ha noen karakter av å prøve deres kunnskaper. Det er derfor naturlig at de får tilgjengelig sensorveiledning før eller under utvalgets gjennomgang av prøveløsningen.

Forslag til vedtak:

På denne bakgrunnen foreslås følgende endring av pkt 1.2 andre og tredje ledd (blir andre, tredje og fjerde ledd) i Instruks om oppgåvegjeving og sensur for mastergraden

Eit utkast til oppgåve skal leggjast fram for oppgåveutvalet seinast to veker før prøven skal haldast, og oppgåva skal vera endeleg fastsett seinast ei veke før oppgåva skal gjerast kjend, eller prøva skal haldast. Eventuelle endringar i høve til utkastet skal leggjast fram for oppgåveutvalet før oppgåva blir endeleg fastsett.

Sensorrettleiinga skal ikkje utarbeidas før studentane har løyst oppgåva på tilnærma eksamensvilkår. Ei momentliste til vurderinga bør vera tilgjengeleg for studentane etter at dei har løyst oppgåva, før dei gjer greie for erfaringane sine for utvalet.

Oppgåveutvalet skal spesielt kontrollere at oppgåvene er formulerte klårt og eintydig med tanke på fagleg innhald og form for oppgåvesvar, jf. retningsliner for utforming av prøvar i jusstudiet [vedlegg 2]

Videre foreslås at instruksjonen får overskriften Instruks om oppgåvegjeving og sensur for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 69/12 – vedlegg 1 – gjeldende instruks

Instruks om oppgavegjeving og sensur for mastergraden

Vedteke av styret 9.09.2003. Sist oppdatert etter møte i SU 10. november 2009. Teksten er ajourført etter fakultetsstyrevedtak 16.06.2011 om ny studieplan og nye utfyllande reglar for masterstudiet.

1. Fastsetjing av oppgåver

1.1 Oppgaveutval

Oppgaveutval for kvart av dei fire første studieåra er kursansvarleg for det aktuelle kurset og to representantar oppnemnd av studentutvalet ved fakultetet. Det kan gjerast heilt eller delvis unntak frå krav om studentdeltaking i utvalet dersom JSU ikkje kan framskaffe studentrepresentantar. Kursansvarleg skal trekkje inn ein eller fleire seminar- eller storgruppeleiarar i oppgaveutvalet.

Studieårsansvarleg kallar inn til møta og møter sjølv etter behov.

For valemne og masteroppgåve skal det ikkje vera oppgaveutval. Den kursansvarlege fastset oppgåver for valemne.

1.2 Skuleeksamen, heimeeksamen o.l.

Oppgåver til skuleeksamen (individuell skriftleg prøve avvikla under kontroll) skal fastsetjast av den kursansvarlege etter samråding med oppgaveutvalet. Det same gjeld oppgåver til heimeeksamen eller liknande prøver som skal telje med i karakteren for kurset, og som ikkje skal vera kjende for studentane før ein bestemt dag.

Eit utkast til oppgåve saman med moment til vurderinga (sensorrettleiing) skal leggjast fram for oppgaveutvalet seinast to veker før prøven skal haldast, og oppgåva skal vera endeleg fastsett seinast ei veke før oppgåva skal gjerast kjend, eller prøva skal haldast. Eventuelle endringar i høve til utkastet skal leggjast fram for oppgaveutvalet før oppgåva blir endeleg fastsett.

Oppgaveutvalet skal spesielt kontrollere at oppgåvene er formulerte klårt og eintydig med tanke på fagleg innhald og form for oppgavesvar, jf. retningslinjer for utforming av prøvar vedtekne av fakultetsstyret 17. juni 2003.

1.3 Andre kursoppgåver

For kurs i det tre første studieåra skal den kursansvarlege seinast to veker før kursstart leggje fram dei oppgåvene studentane skal svara skriftleg på i kurset, saman med ein timeplan som viser tidspunkt for levering av utkast og kommentering og fordelinga på individuelle svar og fellessvar. Dette gjeld ikkje oppgåver som er nemnde i punkt 1.2.

Den kursansvarlege kan endre oppgåvene seinare, og både den kursansvarlege og storgruppeleiaren kan laga tilleggsoppgåver til bruk i storgruppemøte o.l.

1.4 Moment til vurderinga (sensorrettleiing)

Den kursansvarlege skal laga moment til vurderinga (sensorrettleiing) for alle oppgåver. For oppgåver som ikkje inngår som grunnlag for karakteren for kurset, kan sensorrettleiinga sløyfast dersom den kursansvarlege finn grunn til det. Kravet om sensorrettleiing gjeld ikkje for den mindre avsluttande prøva i EXFAC Juridisk forprøve eller valemna.

Sensorrettleiinga skal kort gjera greie for kva problemstillingar som det er rimeleg å vente at studentane tek opp. Vidare skal det gjerast greie for kva grunnlag kurset har gjeve for å svara på oppgåva. Så langt det er råd, bør det òg gjevast retningslinjer for vurderinga.

Ein bør unngå at sensorrettleiinga inneheld ei utførleg framstilling av dei rettsspørsmåla som oppgåva reiser eller kan reise, og på det viset skapar eit urealistisk inntrykk av kva som kan krevjast av studentane.

Sensorrettleiinga skal gjerast tilgjengeleg for studentane etter at karakterane er fastsette, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 3.

1.5 Teieplikt

Medlemmene av oppgåveutval har teieplikt om drøftingane i oppgåveutvalet og om oppgåveframlegg og fastsette oppgåver til oppgåvene er gjorde kjende for studentane.

Sensorane har teieplikt om karakterar og grunnlaget for karaktersetjinga. Om teieplikta og avgrensinga av plikta gjeld elles forvaltningslova §§ 13-13c.

2. Sensorutval

Det juridiske fakultet nemner opp eit fast sensorutval for eksamenar i masterstudiet, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 2 og delegert etter fullmakt frå Universitetsstyret. Tilleggsopptnemningar kan gjerast av dekan eller prodekan om det trengst. Ny opptnemning av sensorutval skal gjerast kvart tredje år, men tidlegare opptnemning gjeld i alle tilfelle til nytt vedtak er gjort.

Den kursansvarlege avgjer kva sensorar i utvalet som skal nyttast ved den einskilde eksamen.

Sensorar skal som hovudregel ha karakteren 2.65, eventuelt eit karakternivå på B eller betre, jf. retningslinjer vedtekne 17. juni 2003 av styret ved Det juridiske fakultet.

3. Sensur for avsluttande prøve og andre teljande oppgåver

3.1 Tilhøvet til kursplanane

Føresegnene her om sensur for avsluttande prøve og prestasjonar som skal vurderast saman med avsluttande prøve, skal leggst til grunn der ikkje anna er fastsett i ein kursplan.

3.2 Avsluttande prøve

Er ikkje anna fastsett i kursplanen, skal kurset avsluttast med ein individuell skriftleg prøve under kontroll, jf. det som er sagt i studieplanen under "Vurderingsformer". Om tillatne hjelpemiddel gjeld Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, §§ 3-5 til 3-7.

Til prøven får studentane fire timar om ikkje anna er fastsett i kursplanen.

3.3 Anonymitet

Oppgavesvara til avsluttande prøve og oppgavesvar som skal vurderast saman med avsluttande prøve, skal vera påførte eksamensnummeret til vedkomande student, men ikkje namnet, jf. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, § 3-8 (3). Sensuren skal elles òg - så langt det er praktisk mogleg - gjennomførast slik at namnet på studenten ikkje er kjend for sensorane før karakterane er leverte til fakultetet.

3.4 Kommisjonssensur

Om det ikkje følgjer av kursplanen at vurderinga skal vera stått/ikkje stått, skal det setjast ein karakter frå A til E for stått og F for ikkje stått, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr. 6.

For dei tre første studieåra bør ein sensor ikkje få oppgavesvar frå studentar som han har vore storgruppeleiar for.

Karakteren for kurset skal fastsetjast etter ei samla vurdering av dei dokumenterte prestasjonane, jf. det som er sagt i studieplanen om "Karakterskala", særskilt underpunkt b). Karakteren treng ikkje svara til eit "gjennomsnitt" av eventuelle hjelpekaraktarar for kvar av prestasjonane. For kursoppgåver o.l. som blir vurderte saman med avsluttande prøve, skal sensorane ta omsyn til kva stadium i kurset dei er skrivne på, og andre omstende rundt skrivinga (tid til skriving, merknader frå medstudentar og lærar osb.). At ein eller fleire prestasjonar isolert ikkje kunne ha fått ståkarakter, hindrar ikkje i seg sjølv at det kan setjast ein samla ståkarakter.

Der kursoppgåver og liknande blir vurderte saman med avsluttande prøve, skal desse vera med i vurderinga også i tilfelle av ny avsluttande prøve (kontinuasjon).

Dersom det deltek fleire sensorar, bør kvar sensor ha sensur for minst tjue studentar. Sensorane skal setje ein felles karakter for kurset. Blir dei ikkje samde, skal den kursansvarlige peike ut en oppmann. For masteroppgåva peiker leiaren for Studieutvalet ut ein oppmann. Den av karakterane frå dei to sensorane som ligg nærast karakteren som oppmannen set, skal vera karakteren for kurset.

4. Nivåkontroll

For obligatoriske fag skal det gjennomførast nivåkontroll ved vurderinga av avsluttande prøve og prestasjonar som skal vurderast saman med avsluttande prøve.

Nivåkontrollen skal gjennomførast av kursansvarleg sjølv eller annen lærar som kursansvarlege utpeikar. Berre lærar som deltok ved undervisning og sensur ved same kurs kan utføra nivåkontroll. Nivåkontrollen skjer ved at kvar sensor sender inn eit oppgåvesvar som ligg heilt i den nedre grensa for kvart karakterintervall, det vil seia ein svak A, ein svak B, ein svak C, ein svak D og ein svak E.

Etter at nivåkontrollen er gjennomført skal kvar enkelt sensor gjera dei endringar i karaktersetjinga som er naudsynte i lys av eventuelle endringar som er fastsett av nivåkontrolløren.

Ved sensur der det er få kandidatar som tek eksamen, og kursansvarleg ikkje tek sensuren sjølv, gjeld reglane over så langt dei høver

5. Kommentering av kursoppgåver m.m.

Den kursansvarlige peiker ut personar som skal kommentere og eventuelt vurdere svar på kursoppgåver m.m., når det ikkje er tale om vurdering som inngår i fastsetjinga av karakteren for kurset. Desse personane treng ikkje stå i sensorutvalet eller fylle vilkåra for å vera sensor. Det gjeld sjølv om oppgåvesvaret seinare, i same eller ny versjon, blir levert til vurdering saman med avsluttande prøve, og det gjeld òg for oppgåver som må vera greidde før studenten kan gå opp til avsluttande prøve.

6. Innlevering av oppgåvesvar

Oppgåvesvar skal leverast elektronisk i den form og til dei fristar som vert gjort kjent for den einskilde levering. Studenten sitt namn skal ikkje gå fram av oppgåvesvaret. For obligatoriske skriftlege arbeid kan unntak frå desse fråsegnene gjerast i kursbeskrivinga. For frivillige skriftlege arbeid kan unntak gjerast av den einskilde lærar/rettleiar.

Sak 69/12 – vedlegg 2**Retningslinjer for utforming av prøvar i jusstudiet**

Fastsette av fakultetsstyret 17.06.2003 med heimel i "Reglement for det Juridiske fakultet" § 1. Sist endra 14.12.2004.

1. Samanhengen mellom læring og prøving

Oppgåver som er med i grunnlaget for karaktersetjinga, skal i form og innhald byggje på kursinnhaldet. I oppgåvene kan det likevel inngå spørsmål som ikkje har vore oppe i kurset. Dette kan vera spørsmål som er dekte av kjernelitteraturen, spørsmål som studentane kan svara på ut frå lovlege hjelpemiddel ved prøven, eller spørsmål som stiller krav til sjølvstendig resonnement ut frå læringsmåla til det aktuelle kurset og tidlegare kurs. Oppgåver som blir gjevne til skuleeksamen bør i hovudsak gjelde tema som har vore oppe i kurset.

2. Praktiske oppgåver

Oppgåver som tek utgangspunkt i eitt eller fleire praktiske tilfelle kan gå ut på å skrive ei nøytral utgreiing, men oppgåva kan også gå ut på å skrive tekstar av andre slag, som skriftleg rådgjeving til ein part, prosesskrift, avtaleklausul, dom, forvaltningsklage, innstilling til forvaltningsorgan, utkast til lovtekst eller forskrift, osv. Det skal gå klårt fram av oppgåva kva tekst det er tale om. Studentane skal tidlegare på kurset ha fått høve til å skrive minst ein tekst av det slaget det vert bede om på skuleeksamen.

3. Andre oppgåver

Oppgåver som ikkje eller berre i liten grad tek utgangspunkt i praktiske tilfelle ("teorioppgåver") kan mellom anna gå ut på å prøve kunnskapar og oversikt, forståing og evne til å sjå og drøfte rettspolitiske spørsmål eller samanhengar og perspektiv i lærestoffet.

Oppgåveteksten bør gje klare haldepunkt for den nærare avgrensinga av oppgåvesvaret. Ein bør unngå oppgåver som berre gjev korte og stikkordprega overskrifter ("avtalelova § 36", "rettsleg interesse") eller som svarar til bestemte overskrifter i læremiddel. Vidare bør ein unngå oppgåver som innbyr til uautoriserte standardoppsett e.l. ("analyser avgjerda i Rt. 2004.345").

4. Fleire oppgåver ved same prøve

Blir det gjeve fleire oppgåver ved same prøve, bør det gå fram omtrent kor mykje vekt som skal leggjast på kvart av oppgåvesvara, til dømes ved prosentvis fordeling.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 70/12

Vedtakssak: Karaktersetting og normalfordeling

Forslag til endring i Retningslinjer for karakterfastsetting i masterstudiet⁴

Viser til orienteringssak 63/2012 – 1 i studieutvalgets møte den 8. oktober, der utvalget uttalte:

«Neste møte får seg forelagt forslag til ny formulering i retningslinjene. Formuleringen skal ivareta både hensynet til at hver eksamen *ikke* skal normalfordeles, og forventningen om normalfordeling over tid. Det er ønskelig med skisse til øvrig organisering og informasjon – utover retningslinjene – for å ivareta disse hensynene.»

Retningslinjenes pkt 1 handler om alminnelige prinsipper for sensurering, og omfatter også en uttalelse fra Det nasjonale fakultetsmøtet. Normalfordelingen presenteres deretter, med en henvisning til Universitets- og Høgskolerådets brev om at resultatene ventes normalfordelt «over tid» - der «en periode på minst 5 år ikke er utenkelig».

En slik formulering bør ikke leses som et incitament for en bestemt måte å sensurere på. Det er snarere en konstatering av normalfordelingens «natur» – nemlig at den er et statistisk *resultat* av ellers velfungerende variabler i uavhengig samhandling. Det sentrale her er de kvalitative karakterbeskrivelsene vi finner i UiB-forskriftens § 7.1.⁵ Beskrivelsene er utviklet av Universitets- og Høgskolerådet og er gjeldende hovedregel for hele sektoren. Gitt at disse kvalitative beskrivelsene følges, har man en berettiget forventning om at resultatene *over tid* vil vise normalfordeling. *Departementets forutsetning er at det vi skal måle med eksamen, faktisk er en normalfordelt funksjon av eksamenskrav og kvalitative karakterbeskrivelser.* Ingen del av forarbeidene til karakterskalaen har avdekket at selve denne forutsetningen er satt under debatt – det er neppe grunn for oss å gjøre det heller, i alle fall ikke i denne sammenhengen.

Verken Universitets- og Høgskolerådet eller departementet har sagt noe om hva som eventuelt skal skje hvis dette viser seg å ikke slå til (vi har sett noen spredte reaksjoner på at karakterer til masteroppgaven ikke normalfordeles – selv ikke over tid, men det har ikke kommet noe konkret ut av det).

ECTS opererer ikke lenger med normalfordeling som målestokk eller målsetning for sine karakterer (som det norske karaktersystemet har implementert). I stedet anbefales en løsning der man setter «lokale» karakterer, og så supplerer med informasjon om prosentfordelingen som er oppnådd – enten på denne ene eksamen, eller på dette emnet over tid.⁶ Det vil nokså åpenbart gi god informasjon i alle fall til noen i målgruppen.

Foreløpig later det ikke til å ligge til rette for noen snarlig overgang til det «nye» ECTS-systemet, og vi innretter oss etter de karakter-retningslinjene som gjelder pr i dag.

⁴ <http://www.uib.no/jur/utdanning/reglement-og-prosedyrer/reglement-i-utdanningssaker-ved-det-juridiske-fakultet/retningslinjer-for-karakterfastsetting-i-masterstudiet>

⁵ <http://regler.uib.no/regler/Del-2-Forskning-utdanning-og-formidling/2.2-Utdanning/2.2.2-Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen/Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen>

⁶ http://www.google.no/url?sa=t&rct=j&q=ects%20users%20guide%202011&source=web&cd=2&ved=0CC0QFjAB&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Feducation%2Flifelong-learning-policy%2Fdoc%2Fects%2Fguide_en.pdf&ei=XYN-UN33GsvO4QTY7YGwAQ&usg=AFQjCNGTeqrftYQwTS8iRrbwhlRtgNHew se side 41.

Spørsmålet er hvordan vi best bør forholde oss – på den ene siden til de kvalitative beskrivelsene, og på den andre siden til forventningen om normalfordeling. Vi må se begge deler som bindende for våre disposisjoner. Disse spørsmålene er større enn det vi trenger å forholde oss til i denne omgangen, men kunnskap om dem er et nødvendig bakteppe for de vurderingene som må gjøres i saken her.

Det er utvilsomt at det *ikke* skal normalfordeles på den enkelte eksamen. Det er ting som tyder på at en misforståelse om dette gjør seg gjeldende blant enkelte sensorer, og i alle fall blant studenter. Dette er uheldig ettersom vi risikerer at enkelte sensorer – eventuelt også nivåkontrollører – tilpasser karakterbruken til en fiktiv målsetning om normalfordeling. Dessuten risikerer vi at studentene pådrar seg en forestilling om at deres karakter er avhengig av en «kvote» innenfor karaktersystemet. Av den grunn bør vi endre Retningslinjer for karakterfastsetting i masterstudiet [i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen] slik at de gjenspeiler den virkeligheten vi faktisk forholder oss til. Vi bør også formidle til sensorer og nivåkontrollører – og til studentene – at sensuren på enkeltksamener *ikke* tar sikte på normalfordeling.

I retningslinjenes punkt 2 heter det: «Målsetjinga om fordeling på karaktertrinn gjeld for kvart einskild kurs. I karaktersetjinga skal ein likevel ikkje leggje vekt på å få til ei normalfordeling. Dette gjeld både for sensorane i den einskilde kommisjonen og for nivåkontrollen. Verkemidla for å oppnå ei fordeling innanfor nomalsjiktet er kriteria for karaktersetjing, tenleg oppgåveutforming og gode sensorrettleiingar.» Antakelig kan problemet løses ved at de to første setningene omformuleres, og at vi deretter sørger for god informasjon om hvordan sensuren skal – og ikke skal – gjennomføres.

Forslag til ny formulering av retningslinjenes punkt 2: «Målsetjinga om normalfordeling av karakterar skal ikkje leggjast til grunn i sensuren eller i nivåkontrollen. Verkemidla for å oppnå ei fordeling innanfor nomalsjiktet er kriteria for karaktersetjing, tenleg oppgåveutforming og gode sensorrettleiingar. Der verkemidla nyttast for å endre eller justere karakternivået, skal dei berre nyttast for store grupper og på lang sikt.»

Vi bør ha en konkret plan om hvordan denne forståelsen skal kommuniseres – til sensorer, nivåkontrollører og studenter. I første omgang bør det skrives inn i de instruksene sensorene får tilsendt med besvarelsene de skal sensurerer. Nivåkontrollørene må informeres tilsvarende; det vil i all hovedsak være emneansvarlige lærere som også er nivåkontrollører og de er derfor lett identifiserbare og det bør være mulig å nå dem med konkret informasjon. Studentene kan informeres gjennom de etablerte kanalene (MiSide og JSU).

Videre bør fakultetet ha en mer grunnleggende diskusjon med sikte på å utforme en strategi for å håndtere eventuelle avvik fra normalfordeling «over tid». Den bør omfatte alle elementene som bidrar til å bestemme karakternivå og individuelle karakterer, blant annet bør vi kunne besvare et spørsmål som: Hvordan skal vi utforme eksamenskrav og oppgaver for at de skal virke sammen med de kvalitative karakterbeskrivelsene til å gi det bildet av kandidatene som uttrykkes i normalfordelingen?

I tillegg til de materielle endringene foreslås også en endring av tittelen på retningslinjene. Begrunnelsen er at når slike retningslinjer opptrer på nett, er det ikke opplagt hva «masterstudiet» er.

Forslag til vedtak:

1. Tittelen endres fra «Retningslinjer for karakterfastsetting i masterstudiet» til «Retningslinjer for karakterfastsetting i integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen».

2. Punkt 2 i Retningslinjer for karakterfastsettning i masterstudiet endres slik:

Någjeldende punkt 2	Forslag til nytt punkt 2
Målsettninga om fordeling på karaktertrinn gjeld for kvart einskild kurs. I karaktersettninga skal ein likevel ikkje leggje vekt på å få til ei normalfordeling. Dette gjeld både for sensorane i den einskilde kommisjonen og for nivåkontrollen. Verkemidla for å oppnå ei fordeling innanfor nomalsjiktet er kriteria for karaktersettning, tenleg oppgåveutforming og gode sensorrettleiingar.	Målsettninga om normalfordeling av karakterar skal ikkje leggjast til grunn i sensuren eller i nivåkontrollen. Karakterane skal fastsettast ut frå dei kvalitative kriteria som er vedtekne. Verkemidla for å oppnå ei fordeling innanfor nomalsjiktet er kriteria for karaktersettning, tenleg oppgåveutforming og gode sensorrettleiingar. Der verkemidla nyttast for å endre eller justere karakternivået, skal dei berre nyttast for store grupper og på lang sikt.

3. Sensorer og nivåkontrollører skal informeres spesifikt om endringen og at det i sensuren ikke skal tas sikte på normalfordeling innenfor en kommisjon, en eksamen, et kull eller en annen enhet.

[Tilbake til sakslisten](#)